

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani

One naročnike, ki še niso poslali naročnine za leto 1913., opozarjamo, naj to store v najkrajšem času; drugače bi bilo upravništvo primorano jim dopošiljanje lista ustaviti.

Izjemne postave za slučaj vojne.

Obljubili smo že v »Slovenskem Domu«, da priobčujemo izjemne postave za slučaj vojne. Uradna »Wiener Ztg.« z dne 31. decembra 1912 prinaša besedilo teh postav, ki so stopile že s 1. januarjem letošnjega leta v veljavo. Te izjemne postave bodo seveda najbolj zadele naše **kmečko in delavsko ljudstvo**. Posianci S. L. S., ki se tako radi bahajo s svojo obstrukcijo proti vladi, so bili med prvimi, ki so se zavzeli za te predloge in **brezpogojno glasovali za nje**. Kaj njim za to, če se nalože kmetu nova bremena, samo da ima klerikalna stranka kako korist od tega.

Zakon o vojnih dajatvah

daje najobširnejše pravice vojni upravi za slučaj mobilizacije. Zlasti one določbe, ki obsegajo **osebne službe prebivalstva**, so zadele na odpor. Meja vojaške obveznosti je segala dosedaj do 42. leta, po novem zakonu pa je dejanski razširjena do 50. leta. Ta zakon namreč določa, da se smejo službi v vojne namene, v kolikor ne zadostujejo moči, ki jih vojaški upravi daje na razpolago črnovojniški zakon in § 7. nove brambne postave, pritegniti tudi **vsii ostali telesno in duševno zdravi moški**, ki še niso prekoračili 50. leta. Brezpogojno **oproščeni** so le državni in drugi javni uradniki, dušno pastirstvo oskrbujoči duhovniki in osebe, ki so po mednarodnem

pravu in pogodbah oproščene vojaške službe.

Dolžnost vojaškega službovanja spada gotovo med najhujša bremena. Človek služi najpoprej aktivno, pride potem v rezervno in se mora udeleževati vojaških vaj, končno ga uvrste še v črno vojsko in pripravljen mora biti do srednje moške starosti, da ga pokličejo pod orožje. Kdor pa ni bil vzet k vojakom, mora plačevati posebno takso. Po novem izjemnem zakonu pa bo še do 50. leta dolžan v slučaju vojne službovati pod vojaškim poveljstvom, kakoršno delo mu pač to poveljstvo naloži. Ta izjemni zakon pomeni v bistvu, da je vojaška služba raztegnjena do 50. leta starosti, kajti nazadnje ni tako velika razlika, če služi človek s puško, ali če opravlja za vojaštvo **druga dela**, bodisi z motiko, sekuro ali kakor si bodi. V tej postavi tiči znatna pomnožitev armade. Doslej je morala vojna uprava oskrbovati vsa dela z aktivnimi vojaki; ti so stregli v bolnicah, ti so opravljali razna obrtna dela, ti so oskrbovali mnogovrstna pisarniška in druga opravila. Po novi postavi bo vojna uprava vsa ta dela zvalila na rame na takih ljudi, ki za vojskovanje niso sposobni.

V prvi vrsti je ta izjemna postava naperjena proti delavstvu. S to postavo je v vojnem času vsakdo do 50. leta izročen vojaški oblasti. Naj nastane vojna, pa bodo gotovo pred vsemi drugimi poklicani vsi železničarji k »osebnim službam«, pa tudi delavci in uslužbenci vseh tistih podjetij, na katerih ima vojna uprava kak interes. Tako je onemogočeno vsako svobodno gibanje teh ljudi, vsaka stavka je nemogoča, vsako mezдно gibanje je izključeno.

Kadar je domovina v nevarnosti, tedaj ne sme biti razločka, kdo da naj se žrtvuje. § 5. pa določa, da se vojnih služb, ki bi trajale dalj časa in ki bi jih bilo vršiti izven domače občine, **oproščeni**: samostojni kmetovalci, lastniki tovarnen in obrtnih podjetij. In zaradi lepšega se še pristavlja: v posebnega ozira vrednih slučajih tudi taki, katerih odsotnost bi ogrožala

eksistenco njihovih rodbin. Bojazen je opravičena, da bodo ugodnosti tega paragrafa deležni v prvi vrsti velekapitalisti in graščaki.

Na podlagi tega zakona bo na primer mogoče poklicati na tisoče naših ljudi v kako daljno deželo, na pr. v Galicijo — med tem ko bodo tamkajšni mnogoštevilni gospodje graščaki in tovarnarji lahko mirno sedeli doma. To je le primer, ki pa se prav lahko zgodi.

Najhuša določba tega izjemnega zakona pa je, da bodo vsi ti ljudje, ki ne bodo vojaki, vendar **podvrženi vojaški disciplini in vojaškim kazenskim postavam**.

Osebnim službam se pridružuje cela vrsta **stvarnih služb**, ki nalagajo sicer velika, toda v resnih slučajih potrebna bremena. Sem spadajo predpisi zlasti o **vozilih vseh vrst**, ki jih je dati vojaški upravi na razpolago; nadalje določba, da smejo vojaške oblasti uporabljati privatne železnice, brzojavne in telefonske naprave, ceste, pota in poslopja; da so upravičene ustaviti na železniških progah promet; da so posestniki dolžni na svojih zemljiščih pripustiti vojaške in vojne stavbe itd.

Za vse te vojne službe se določa načeloma **nagrada**, o kateri odločajo posebne okrajne komisije, na čelu jim okrajni glavar in v drugi instanci deželne komisije.

Posebne važnosti bode drugi zakon, ki vsebuje predpise

o podpiranju rodbin vpoklicanih rezervistov.

Mobilizacija vzame rodbinam vzdrževalce in jih s tem izroči pogosto nevarnosti največje bede. Dosedanja zakona o državnih podpori rodbinam ne zadostujeta. Prvi iz leta 1880. je zastarel, drugi iz leta 1908 pa ureja le razmere, če so vzdrževalci rodbin poklicani v vojaško službo v mirnem času, to je na orožne vaje.

Po novi postavi imajo **pravico do podpore** žene in zakonski otroci, dalje pa tudi starši, bratje in sestre, nezakonska mati in nezakonski otroci vpoklicanega, ako imajo v monarhiji domovinsko pra-

vico. Vsi pa le tedaj, če so podpore res potrebni, to je, ako so bili docela ali vsaj pretežno vzdrževani od vpoklicanega. Vsak od upravičencev sme zahtevati od države takozvano »vzdrževalno podporo«, ki se določi po predpisih, veljavnih za vojaške pohode v mirnem času. Otroci pod osmimi leti dobe le polovico. Kdor mora plačevati stanovanje, dobi tudi podporo za stanarino, ki pa ne sme nikdar presežati polovice vzdrževalne podpore. Cela rodina skupaj ne sme dobiti več podpore, nego je vpoklicani povprečno zaslužil. Pravico do podpore imajo sorodniki tako dolgo, dokler je njihov vzdrževatelj v aktivni vojaški službi. Ako dezertira ali ako je obsojen na težko ječo, ugasne ta pravica. Če pade v boju ali umre na dobljenih ranah, teče podpora še šest mesecev po smrti. Podpore niso podvržene eksekuciji in so izvzete iz pravnega prometa (ne dajo se zastaviti, odstopiti itd.).

Zahtevek po podpori, o kateri sklepa posebna komisija, se mora javiti na občini najkasneje dva meseca po zopetnem izpustu iz aktivne službe ali 6 mesecev po smrti vpoklicanega. Proti odlokom komisije ni priziva. Podpora se izplačuje v polmesečnih obrokih. Postava stopi v veljavo takoj, ko se objavi.

Zakon o naboru konj in voz.

Za vsako armado je poleg hitre spolnitve moštva najvažnejše, da ima čim prej na razpolago dovoljno število konj in transportnih sredstev. Star zakon, ki ga imamo iz leta 1873., novodobnim vojaškim zahtevam več ne ustreza; novi zakon o nabiranju konj in voziva bo temeljil na takozvanem sistemu evidenčnih listov.

Za časa splošne ali delne mobilizacije so vsi posestniki konj, oslov mul in vozov zavezani, proti primerni odškodnini prepustiti živino in vozove državni upravi. Izvzeti so predvsem konji in vozovi, ki so neobhodno potrebni v poštni, policijski, zdravniški, gasilni službi, potem konji, ki so že dlje časa v podzemeljskih jamah, konji, ki še niso 4 leta stari ter doječe in breje kobile. Izvzeti so pač tudi taki konji, ki se rabijo v dirkah (!), ne pa tudi konji, ki so neobhodno potrebni v kmetijstvu, obrti itd. Dvojna mera!

Priprave se vrše že v mirnem času. Vsako drugo leto je v posameznih okrajih vojaški nabor za konje in vozivo, ki jih morajo na poziv oblasti pripeljati lastniki na določen kraj. Tu odloči posebna komisija, katera živina in kateri vozovi so pripravi za vojaške namene. Konje in vozove precenijo cenitelji, ki jih določi politična oblast. Proti odlokom komisije in ceniteljev ni priziva. Izmed potrjenih konj in vozov določi vojaški zastopnik potrebno število, ki pride v slučaju mobilizacije najprej na vrsto. Lastnik pa dobi evidenčni list in je odslej glede odbranega konja ali voza vezan na podobne predpise kakor vojaki. Vsako spremembo (prodajo, pogin

itd.) mora tekom 14 dni naznaniti občinskemu uradu. Vojno ministrstvo ima celo pravico, za določene okraje in gotov čas prepovedati vsako izpremembo posesti.

Evidenčni list obsega popis konja, oziroma voza, ime lastnika, ceno in kraj, kamor je treba v slučaju mobilizacije konja ali voz postaviti. Ako izda vojaška oblast tozadevni oklic, so vsi posestniki takih konj in vozov obvezani postaviti te nemudoma in na lastne stroške na kraj, določen v evidenčnem listu. Lastnik, ki ravna proti tem določbam, se kaznuje z globo do 200 kron.

Razgled po svetu

Pomorska bitka

se je vršila v soboto dne 18. t. m. med grškim in turškim brodovjem. Turki so se morali umakniti s precejšnjimi izgubami v Dardanele.

Turčija se bo odrekla Odrinu.

V sredo se je vršilo v Carigradu posvetovanje Turkov, ki se imenuje »divan«. Udeležilo se ga je 80 oseb, med njimi sultan, princi, vezirji itd. Po živahni razpravi so sklenili, da sprejmejo noto, ki so jo poslale Turčiji velesile in da odstopijo tudi Odrin pod pogojem, da muslimani v zasedenih krajih ostanejo pod duhovno oblastjo kalifa. Mir je torej zagotovljen. Turčija upa, da bodo balkanski zavezniki skrčili sedaj želje glede vojne odškodnine, toda delegati pravijo, da na to ni misliti.

Novi predsednik francoske republike Poincaré.

Dosedanji ministrski predsednik Poincaré (izgovori Pwenkaré) je bil 17. t. m. v Versaillesu (izgov. Versaj), nekdanjem kraljevskem gradu pri Parizu, izvoljen za predsednika francoske republike. Volilni boj je bil jako hud. Pred pravo volitvijo se je vršilo več poskusnih volitev, ki pa niso dale jasnega rezultata. Pri ožji volitvi je dobil Poincaré 483 glasov, njegov protikandidat Pams pa 296 glasov. Novi predsednik je bil rojen l. 1850. V balkanskem sporu je igral vodilno vlogo in postal jako popularen.

Slovenija

s † Ivan Murnik, ces. svetnik, je umrl 18. t. m. v Ljubljani. Pokojnik je bil rojen leta 1839. na Otoku pri Radovljici. Bil je dolgo let tajnik trgovske in obrtne zbornice, deželni in državni poslanec in deželni odbornik, delaven na vseh poljih javnega življenja. Cesar ga je odlikoval z viteškim križcem Franc Jožefovega reda in z redom železne krone III. vrste. Blagemu rodoljubi večni spomin!

s Zveza slovenskih ljudskih knjižnic v Ljubljani. C. kr. ministrstvo notranjih zadev je glasom razpisa z dne 18. novembra 1912, št. 38.492, potrdilo Zvezina pravila. Zvezin ustanovni shod se vrši dne 2. februarja 1913 ob 10. dopoldne v restavraciji »Novi svet« na Marije Terezije cesti v

Slika kaže prizor z bojnega polja, pokritega s krvavo žetvijo topov in bajonetov. Pravi žrtvenik v borenju za boljšo srečo človeštva. Nehote še pa vprašujemo: Ali je bilo tega treba? Ali bi se to ne bilo dalo preprečiti, če bi bili evropski diplomatje

imeli dosti eneržije ter izsilili od Turčije zboljšanje uprave? Ali bi bile tekle take reke krvi, če bi se ne bila Evropa bala za — reke zlata, katere je prej posodila Turkom?

Ljubljani z naslednjim sporedom: Poročilo o dosedanjem delovanju. Določitev prispevka članic. Slučajnosti. Na ustanovni shod so vabljene vse napredne knjižnice, čitalnice in društva, ki imajo knjižnice. Vabil se ne razpošilja. Priglase k vstopu v Zvezo slovenskih ljudskih knjižnic sprejema S. Gregorčičeva ljudska knjižnica v Ljubljani, Wolfova ulica št. 10/I., kjer se dobe tudi vse potrebne informacije. Zveza slovenskih ljudskih knjižnic prične poslovati dne 3. februarja 1913.

o Ljubljanska okolica o

Ij **Telovadno društvo »Sokol« v Št. Vidu nad Ljubljano** vabi svoje člane na redni občni zbor, kateri se vrši v nedeljo, dne 26. januarja 1913 ob 4. popoldne v gostilni pri Cirmanu (Lovrencu) v Št. Vidu. — Bratje, udeležite se ga polnoštevilno! — **O d b o r.**

Ij **Št. Vid nad Ljubljano.** Kadar se luna mladi, tedaj naš, že itak prifrknjeni Tine, popolnoma znori. Znak njegove mesečnosti se vidi najbolj jasno v »Domoljubu«, čegar papir je zelo potrpežljiv. Ker smatramo pod svojo častjo, da bi se prerekali z norim človekom, ne bomo odgovarjali na klobasarije, katere je nakracal Tine v zadnjem, gori imenovanem lističu. Pač pa v zabavo svojim bralcem citiramo le nekaj njegovih duhovitosti. Tine pravi, da smemo zahajati med njegove backe, ako se hočemo od njih kaj lepega (o jej!) naučiti. »Ja Tine, kaj pa se hočemo vendar naučiti od vas? Morda slikanja z nežnim spolom? Morda telovadbe izza Kraljičevega kozolca? Morda poštenja od strani klerikalnega gasilnega načelnika? Tine, Tine, se ti pač pozna, da si med prešami in otrobi gori zrasel.« — In potem beremo dalje v »Domoljubu«: Veliko razočaranje smo liberalcem napravili, a še večje jim bomo.« Da, res, veliko razočaranje ste nam napravili s tem, ko ste naredili naši občini toliko dolgov. Večjega razočaranja nam pač ne morete napraviti, drugače kakor če te ogromne dolgove tudi plačate. Toda na to drugo razočaranje bomo naprednjaki od vas seveda zaman čakali.

Ij **Št. Vid nad Ljubljano.** Šengarjevemu Tinetu se posebno sline ceče po onih naprednjakih, kojih imena je naštel v zadnjem »Domoljubu«. Tine je svoj čas rekel, da bodo ti možje vsi njegovi, takoj ko odide Žirovnik iz Št. Vida. Pa se je strahovito vrezal. Tine morda misli, da jih bo še vjel, ker jih imenuje v zadnjem »Domoljubu« že kar naše preljube itd. Toda Tine, ta želja se ti ne izpolni nikdar, ker so vsi v »Domoljubu« naštetih možje mnogo prenametni za te in ti zanje mnogo prenametni.

Razširjajte od hiše do hiše „Slov. Dom“.

o Dolenjske novice o

d **Prostovoljno gasilno društvo v Ra-dečah** priredi dne 2. februarja t. l. **pred-pustni plesni venček v prostorih A. Gmeinerja.** Prosta zabava. Vstopnina 60 vin. K obilni udeležbi vabi najvljudneje **odbor.**

d **Telovadno društvo »Sokol« Kostanjevica - Sv. Križ** ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 25. januarja ob 8. zvečer v čitalnici v Kostanjevici. Vabljeni so tudi podporni člani društva in prijatelji ter somišljeniki Sokolstva. Na zdar!

d **Z Jesenic. Pozor kupci!** V Velikodolinski okolici je še mnogo belega in rdečega vina naprodaj in sicer I. kvaliteta od 38 K hl naprej do 48 K hl, postavljeno na kolodvor Brežice. Vsa pojasnila daje naš veščič in spoštovani gosp. F. J. Tomše ml., fotograf v Jesenicah, Dolenjsko. Pridite si ogledat in poskusite dobro kapljico, dokler je je še kaj! — **Združeni kmetovalci.**

d **»Nemške štíme« v »Grazer Tagblattu«** opozarjajo Nemce na različna posestva, ki bodo dražbenim potom v najkrajšem času prodana na Dolenjskem. Pozivljajo nemške kmete, naj se pobrigajo za ta posestva, češ, da se Slovenci raje izseljujejo, kakor bi pridobivali domačo zemljo. Pozor torej pred »novimi naseljenci«! — Tako bo med drugimi prodano dne 28. februarja t. l. posestvo Iv. Rusa pri Kočevju, sodnijsko cenjeno na 16.831 K 26 v. Najmanjša ponudba znaša 11.221 K. Slovenci, pobrigajte se za to posestvo!

d **Vače.** Splošno veselje je zavladalo v klerikalnemu taboru, ko je bil Titus zopet izvoljen za predsednika krajnega šolskega sveta. Klerikalci se vesele, kakor bi to dosegli z bogve kakimi težavami. Če bi se vsi možje ravnali po Titusu, bi bilo žalostno na svetu. To je vrli mož po Majdičevem receptu. Le čudno, da Majdič Malke nikdar v »Domoljubu« ne pohvali. Glišha vkup štrih, kaj ne da, Majdič. Mi si ne moremo drugače misliti, kakor da tisti, ki take može hvali, sam ne more biti prav nič boljši. Ali je prav naredila tišta pevka, ki je ušla z Vač. Bolje je, da ostane sama, kakor pa da bi dobila vrlega moža po Majdičevem mnenju. Ženitovanjsko posredovanje Majdiču ne gre v klasje.

Orkašanduli.

d **Vače.** Dne 5. januarja smo imeli na Klenku požar. Mi ne privoščimo nikomur nesreče in bi se ne pečali s tem požarom, če se nas ne bi spomnil vaški dopisnik v »Domoljubu«. On seveda misli, da je bilo drevje na ognjišču več vredno, nego požarna branba, ki se ji je posrečilo ogenj omejiti. Dopisnik tudi ne pove, da so Orli stali okrog in gledali, kako so se napredni gasilci trudili, da klerikalcu rešijo, kar se da. Požarni brambi bodi tu izrečena zahvala, kar ji »Domoljubov« dopisnik odreka. Ali pa ni dopisnik videl, da je k ognju tudi Majdič prinesel svoj nos, ne da bi pomagal, ampak je čez gasilce zabav-

ljal. Ali ni potem slišal, da je Majdiču nekdo prav pošteno bral levite? Zakaj vse to zamolči? Saj se poznamo. Kdo pa je tisti, ki je požarni brambi odžrl deželno podporo? Majdič, ali ga ti mogoče poznaš? Trg si mora sedaj sam vzdržavati gasilno orodje brez vsake tuje podpore. Slišimo, da bo tržna korporacija sklenila, da se bo tržno orodje porabljalo samo za nas tržane in bo o tem sklepu seveda obvestila tudi deželno vlado. Ta sklep bi bil seveda na mestu, ker ima trg dosti stroškov in ni dolžan, še za druge vasi vzdržavati požarno brambo. Lahko bi se brizgalna pri kakem požaru izven trga pokvarila. Kaj bi bilo, če bi potem nastal ogenj v trgu. Ali bi prišel nam tržanom Majdič s svojo vodo na pomoč? Le tako dalje — pa bodo naši, dosedaj še vrli klerikalni pristaši še preje spoznali korist klerikalne gonje proti naprednjakom. Izkušnja nas uči, da kar Majdič začne — to vse naš kaplan podere. Svetujemo torej tudi vzajemni zavarovalnici, da naj Majdiču prepove vsako agitiranje zanj, če hoče imeti kaj ugleda. V to, kar Majdič priporoča, smo izgubili že vse zaupanje.

Z združenimi močmi.

d **Vače.** Naš poročevalec »Domoljuba« — tokrat menda ni Majdič — je dobil zopet lepo priložnost, da se v »Domoljubu« odkašlja. Ta dopisnik je bil gotovo v Litiji na dražbi lova. Seveda je župan kriv, da je lov sedaj ceneji, kakor je bil. Sedaj res ne vemo, ali je dopisnik prav ferdamansko neumen, ali prav vražje hudoben. Naj pa bo že eno ali drugo, zapomni naj si to, da župan v imenu občine ne sme dražiti lova, ampak le na svojo roko. Dopisnik, ti si slišal, ko je g. komisar vprašal, kdo da 180 K. Tudi si slišal, da je gosp. Hren obljubil 50 K in je gosp. komisar vprašal, kdo da več. Majdič je povsod zraven, a tu ga ti menda nisi videl. Gosp. komisar je torej zastonj čakal, da bi se naš, za občni blagor vneti kaplan — ki se tako rad širokousti — oglasil in obljubil 200 ali vsaj 100 K. Krava gre na vodo pit. Po potu se spozabi in spusti nekaj na tla. Čudno, da ne pride takoj župan v cajtenge, da je on kriv. Če bo šla kaka marinarica v Rim — bo tudi župan kriv. Dandanes je res hudo biti župan. Pa naš Majdič se bo moral že potolažiti. Kaj ne da, Majdič, saj boš ti največ tega, kar bo občina pri lovu na slabšem, sam pri davku plačal. Kar se tiče mrličev pri volitvi, pa menda sam sebi ne verjameš. Kje si bil takrat, ko je bil čas pritožbe?

Bomteše.

d **Vače.** Leto 1913. je leto napredka. Tudi pri nas opazamo to. Sloga v naših vrstah je vedno močnejša in sovražnik zastonj poskuša s svojimi napadi. Tesneje se še oprimemo našega kmetijskega glasila »Slovenskega Doma«, Vsi se zavedamo, da smo Slovenci in vsi ljubimo svoj dom in ta ljubezen ne bo prenehala. Kako tesno smo združeni v eno celoto, to smo poka-

zali že ob raznih prilikah in prihodnjič pokazemo to še sijajneje. Tudi za las ne odstopimo s pota, ki nas vodi k cilju. Bojazljivost naj izgine iz naših src. Ravno sedaj, ko nam bero duhovniki o raznih pripravah na volitve, vedimo, da smo bili doslej zatirani. Tega se pa rešimo le z glasovnico in to hočemo pokazati, da volimo poslanca zase, ne pa za druge. Kako se pripravljamo, še pride.

Vaški volilec.

d **Vače.** J a n e z: To ti je pa že hudiman, ta vaški »Domoljubov« dopisnik. Ne župan, ne požarna bramba, ne kmetijska podružnica — sploh nobena stvar ni po njegovi volji.

J a n č e: Ker je vse v liberalnih rokah. Poglej kmetijsko podružnico pod Sv. Goro. Še drevesc ne more dajati svojim članom — pa je vseeno dobro — ker je klerikalna.

J a n e z: Kako se pa to pozna, če je klerikalna ali liberalna?

J a n č e: Klerikalna navadno ne more nikamor naprej.

J a n e z: Kaj pa mlekarja v Vidrgi — ta je klerikalna, pa gre naprej.

J a n č e: Na videz. Le verjemi mi, kadar blagajnik prepusti delo drugemu, ki še odbornik ni, in kadar predsednik nadzorstva vso stvar zanemarija — takrat si ne obetaj mnogo.

J a n e z: Titus je vendar hauptkapa nadzorstva. Ali on ne pregleduje, kakor določa zakon?

J a n č e: Meni se zdi, da ne prav redno.

J a n e z: Kako pa bo potem s hranilnico v kaplaniji?

J a n č e: Tega pa ne vem.

J a n e z: Naj se Majdič torej pri klerikalcih špegla — nam naj da pa mir.

J a n č e: To bi bilo res najbolj pametno.

d **Vače.** J a n e z: O, srečni časi — pa ne za tiste, ki za pečjo harmoniko vlečejo, ampak za tiste, ki imajo vsak dan 24 ur časa da **dreto** za pečjo vlečejo in v »Domoljuba« kašljajo.

J a n č e: Ni ne tako hudo. Le preveč ne jamraj.

J a n e z: Kaj ne bi jamral, saj še Majdič stoka, ker je lov cenejši.

J a n č e: Saj itak ni nič vreden. Nekaj šoj je še letalo okrog, pa še te bo Majdič postreljal.

J a n e z: Kaj pa je s tisto robo, ki jo je Majdič na Sv. Gori pobral?

J a n č e: To je tako. Eni pravijo, da je bilo od rajnega župnika, drugi pa, da je bilo cerkveno. Saj veš, kako so se farani na Sv. Gori jezili, ko so turn pokrivali. Cikmuštr pravi, da je on takrat za cerkven denar tiste stvari kupil. Zato so pa bile doklade za turn čez 100 procentov. In tudi prav, da je Majdič dal tiste stvari že nazaj na Sv. Goro.

J a n e z: To pa menda že ne bo res. Saj vendar vsaki dan vidimo pred kapla-

nijo in smo videli, koliko je Majdič pripeljal s Sv. Gore, a nikdar nismo videli, da bi kaj nazaj vozil. Treba bi bilo Črtanca vprašati, on je z voza zlagal. Mogoče je tudi nazaj nalagal, ali po dnevi mi tega nismo videli. Ali je tudi tega kriv župan?

Bomteše.

d **Vače.** Naš Majdič je letal od hiše do hiše in agitiral za »Domoljuba«. V nekaterih hišah je imel veliko smolo. Namesto naročnine je dobil za pot tako krepke nauke, da jih ne bo nikoli pozabil. Enkrat ga je spremljal tudi naš zaljubljeni organist, ki ima sedaj čas za take stvari. Organistova nevesta si je šla v Ljubljano hladit prevročo ljubezen in se ji nič ne sanja, kako njen ženin mlo gleda čez Majdičeve rame druga brhka dekleta. V velike skušnave ga vodi Majdič. Enkrat je pa Majdič sam zabredel v take skušnjave. Takrat je bil v Slivnj večik teater. Majdič je šel iskat naročnino za »Domoljuba« h Kimovcu. V tako klerikalni hiši se je čutil čisto varnega in je mislil, da se ga sladki brinovček ne bo prijel. Marička ga je nosila na mizo in povzročila, da je začel tudi Majdič kimat. Sploh je Majdič malokdaj doma in mora gospod župnik namesto nje delati. Neki Majdičev pristaš je pred enim mesecem prišel v Litijo in doli razbobnal, da je našega gospoda župnika zadel mrtvoud. Tako lažejo klerikalci. Ko bi se to zgodilo, potem bi si nekdanji župan Mrva in njegovi pristaši oddahnil, Majdič bi pa še na trohico krščanskih resnic pozabil in bi pridigoval samo o čukih, marinaricah in o svoji posojilnici. Da se to ne bo zgodilo, bo že skrbel naš občespoštovani gospod župnik.

Vačan.

d **Dobrepolje.** Povračuj hudo z dobrim. To geslo ima tudi list »Slovenski Dom«. Dobrepoljski Andrejček je namreč strasten nasprotnik »Slovenskega Doma«. Na prižnici, posebno pa v spovednici deluje zoper ta pošteni list. V spovednici žuga s peklenskimi mukami; kdor bi ga bral, mu noče dati odveze, dokler ne obljubi, da bo ta list pustil. To je bilo v več slučajih, seveda bralci lista so se potem Andrejčku posmehovali, naredili pa po svoji pameti. In kaj je pa storil list »Slovenski Dom« v zahvalo za toliko preganjanje. Priobčil je članek, da bi bilo veliko lepše, da bi si Andrejček kupil enkrat vendar novo obleko, da bi ne bil umazan in masten, da ga ne bi mačke zažezovale in na bi isto prišparal pri pijači in pa pri cigarilos, katere posebno ljubi. In ta dopis je močno, tako močno učinkoval, da je Andrejček vendar dobil novo obleko in povrh pa še suknjo in tako suknjo, da je kosmata od zdolaj. Kako je prišlo do tega, to povemo ob kratkem. Andrejček ima nekoga Jurčka, ki zanj skrbi. Predlansko leto (1911) je preskrbel, da je dobil Andrejček v dar od Marijinih mladeničev lepo uro. Vsi fantje so morali prispevati, celo

liberalnih grošev se ni nič branil, samo da je dobil. Ravnotako ta Jurček preteklo jesen po navodilu Andrejčka zopet požene po dobrepoljskih vaseh svoje ljudi; v vsaki vasi je eden, da pobira harač za Andrejčka in kdor ne da, je pa liberalec. Preteklo jesen je hotel Andrejček novo obleko in po vrhu še suknjo. Res jo je dobil za god. Kakor sam pove, ima 280 mladeničev. In res je napravil račun po 1 K od vsakega; kdor pa zmore več, seveda se vzame tudi več. In glej, Andrejček je dobil dne 28. novembra novo suknjo za god. Sv. Miklavž mu je prinesel hlače, za novo leto pa bluzo in tako je ves nov. Samo kape še nima; in sedaj bi pa tudi dekleta marinarice nekaj rade kupile, ali ne vedo kaj; kapo bi mu kupile, ali Andrejček, pravijo, je veliko lepši, ko ni pokrit. In to je njim najhujše, ko so fantje kupili suknjo in tako, da je kosmata od zdolaj, kar ima Andrejček najraje. »Slovenski Dom« je torej storil svojo dolžnost, da je hudo z dobrim povrnil in zato tudi upa, da boš zanaprej tudi ti, Andrejček, imel večje spoštovanje do tega lista, ker vidiš, da ti je storil toliko uslugo, da se postaviš v novi suknji. Lepa je in jo boš lahko še kot župnik nosil in se boš spominjal na »Slovenski Dom« in na Dobrepolje.

d **Služabnikoma božjima v Dol. Toplicah.** Slišim, da imata v svoji cerkvi prepis svojo čredo, katero bi imela po Kristusovih naukih v ljubezni in miru pasti, da jo pripeljeta v večno izveščanje. Tebi, ljubi Frančišek, kot škofu te fare se očita, da izganjaš svoje nasprotnike iz cerkve, da se na prižnici baliaš s svojo telesno močjo ter izzivaš fante k pretepu, da namesto božje besede v hiši božji oznanjuješ le politiko, obrekuješ svoje nasprotnike, da groziš jim odreči sveto popotnico ob smrtni uri in da hodiš službo božjo opravljati le na tiste podružnice, katere ti kaj nesejo. In tebi, drugi, mlajši služabnik božji, ki bi moral biti zvesti hlapec svojega farnega škofa, se očita, da v spovednici pohujšuješ mlade žene in dekleta, ki jih izprašuješ nečistih stvari. Tudi ti očita, da se na prižnici pačiš kot kak glumec z obrazom in rokami, ko oponašaš kakšne so tvoje Marijine device. In tudi to se ti očita, da na prižnici, torej pred obličjem Najsvejšega, pred samim živim bogom, ki je voljno trpel, ko so ga Židje zasramovali, svoje očividce zasramuješ z grdimi psovskami: fej, cela fara topliška! To vse in še mnogo drugega se vama obema očita. Izvedel pa sem tudi, da sta bila oba tako predrzna, da sta svojo čredo izzivala, češ, naj se le pritožijo pri velikem deželnem škofu čez vaju. Ti pa, Frančišek Erzar, da si se na prižnici celo iz posvetne gosposke norčeval, češ, če te kdo toži, naj le toži, kaj ti bo pa gosposka vzela, ko nimaš nič. In vajina uboga čreda na ta način javno izzvana, se je res pritožila čez vaju pri škofu, in sicer se je pritožila v listu, ki je škofu najbolj pri srcu, v »Slovenskem Domu«.

Ali kaj se je zgodilo? Še prejšnjo nedeljo sta svojo čredo s prižnice pozvala k pritožbi. Komaj pa je uboga čreda vaju ubogala, pa sta jo zopet na prižnici ozmerjala, jo vnovič zasramovala. Tj farni škof Frančišek, si vse poštene žene, ki so bile pri kaplanovi spovedi, javno opsoval kot »umazane cunje«, rekoč: »Če pride k spovedi otrok, se govori z njim otročje, če pa pride »umazana cunja«, se govori z njo umazano.« Spozabil si se tako daleč, da si vpricho Kristusa, ki je rekel, da ni prišel zato na svet, da se ljudje pogube, ampak, da se vsi izveličajo, se nagrozil, da k nobenemu, ki bere »Slovenski Dom«, ne prideš z zakramentom za umirajoče. In ti, mlajši škofov služabnik, si se iz svojih faranov ponorčeval, še predno si zinil božjo besedo pred Najsvetejšim. Zasmehujoč si izrekel »zahvalo«, da so te dejali v »Slovenski Dom«. In namesto apostolskega blagoslova, si nazadnje izustil grožnjo: **Izzvali ste me, jaz bom boj začel, in z božjo pomočjo ga bom tudi končal!** O ljuba moja, kam sta zašla! Štejem si v sveto dolžnost, da vaju posvarim in nakažem na pravo pot, katero so dolžni hoditi vsi resnični služabniki božji. Najpreje vaju moram oba skupaj peljati nazaj na pravo pot. Potem hočem poučiti še vsakega posebe. Torej poslušajta: Vidva očitveno svoji čredi delata krivico. Sv. pismo pravi: **Odstopi naj od krivice vsak, kdor imenuje ime Gospodovo!** (Sv. Pavel II. 1. Tim. 2, 19). Tudi če mislita, da po krivem trpita, spomnita se na besede sv. Petra: »Kajti to je milost, če kdo iz vestnosti do boga prenaša težave, po krivem trpeč. Kakšna hvala bi bila to, če bi grešili in zato tepeni trpeli? Ampak, če ste dobro delujoč in pri tem trpeč, stanoviti, to je bogu prijetno. Kajti zato ste poklicani, ker je tudi Kristus trpel za vas, zapustivši vam vzgled, da hodite po njegovih sledovih. On ni storil greha . . . od psovan ni pretil, temuč vse je prepustil tistemu, ki sodi pravično . . .« Vama obema je nujno potreba, privaditi se pametne, dostojne, vzgledne božje službe. Poslušajta, kaj vaju uči sv. Pavel: »Prosim vas bratje, da podaste svoja telesa za živo žrtev, sveto, prijetno bogu; to bodi pametna vaša bogoslužnost.« Isti v svojem listu naroča Titu: »Stavi sebe v vseh rečeh za vzgled dobrih del. V uku tvojem naj se kaže čistost, dostojnost, zdrava beseda, ki se ne more zavreči, da se nasprotnik osramoti, ker nima kaj slabega reči o nas . . .« Ali morejo po vajinem obnašanju na prižnici, vajini verniki kaj posebno dobrega reči o vaju? Vidva kot vojščaka sv. cerkve morata imeti vedno pred očmi besede sv. Pavla do Timoteja: »Noben vojak, ki je v službi, se ne zapleta v opravila življenja, da je po volji temu, ki ga je najel. Ako se pa kdo tudi bojuje, ne dobi venca, ako se ne bojuje postavno . . .« Vidva pravita, da je vaju sam Kristus najel za svoja vojaka. Kaj torej se zapletata v politiko in zasra-

movanje svoje črede pred obličjem Kristusa? O, ta jezik človeški, kaj ne? Pa tudi kako treba duhovniku v cerkvi svoj jezik brzdati, uči lepo sv. Jakob, rekoč: »Ako konjem devamo uzde v gobec, da so nam poslušni, obvladamo tudi ves njih život. Tako je tudi jezik majhen ud in se veliko ponaša . . . Ž njim blagoslavljamo Gospoda in ž njim preklinjamo ljudi, ustvarjene po božji podobi. Iz istih ust prihaja blagoslov in kletev. To, bratje moji, se ne sme tako goditi! Saj pač studenec iz iste votline ne bruha sladke in grenke vode . . .« In sv. Pavel pravi: »Odpri grob je njih grlo, s svojim jezikom varajo; kajti strup je pod njih ustnicami. Njih usta so polna kletve in grenkobe.« — V drugem, splošnem listu sv. Peter opominja one, ki so spoznali pota pravičnosti, pa so se po spoznanju obrnili od dane jim svete zapovedi, na sledeči pregovor: **»Pes se vrne k temu, kar je izbljuval in svinja umita v lužo blatno.«** — Duhovnike, ki so v dvomu, ali naj s svojim jezikom blagoslavljajo ali preklinjajo, sv. Pavel tako lepo opominja, rekoč: **»Blagoslavljajte tiste, ki vas preganjajo, blagoslavljajte, a ne preklinjajte . . . Kolikor je v vaši moči, imejte mir z vsemi ljudmi. Ne maščujte se sami, temuč dajte prostor jezi božji, kajti pisano je: Moje je maščevanje, jaz povrnem, govori Gospod. Temuč, ako je lačen tvoj sovražnik, ga nasiti, ako je žejen, ga napoji, kajti če to delaš, mu nakopičiš žrjavico na glavo. Ne daj se hudemu premagati, ampak premagaj v dobrem hudo . . .«**

d **Iz Dol. Toplic.** Naša dva »božja namestnika« sta se v nedeljo »zahvalila« za njuno izpričevalo v »Slovenskem Domu«. Da Erzar brani čast svojega pomočnika zavoljo svinjarij pri spovedi žensk in deklet, je naše ženske opsoval na najgrij način. Rekel je: če pride »umazana cunja« k spovedi, se mora z njo tudi umazano govoriti. Možje in fantje vseh tistih žen in deklet, ki jih je kaplan take svinjarije izpraševal v spovednici, če pustite zdaj še to javno sramotenje nekaznovano, ne zaslužite, da ste možje svojih žen in fantje svojih deklet. Dajte župniku priliko, da se bo tudi drugje upal tako grde stvari zagovarjati, ne samo na prižnici, torej v cerkvi, kjer ve, da je na tako javno sramotenje varen pred javnim, zasluženim odgovorom. Kaplan nam je oznanil boj, in mi ga sprejmemo. Bomo videli, ali se kaplan redi in živi od nas, ali mi od njega. Vi, cerkmoštri pa, vaša dolžnost zahteva, da se prepričate, kako je z računom dohodkov naših cerkva. Med podružnicama Sv. Anton in Sv. Martina nemara da nekaj ni v redu. Župnik od Antonovih krač pobira denar, kor v cerkvi pa se podira, pravi, da ga bo sam škof popravil; kaj pa je z Antonovim »ofrom« napravil? Ker zdaj v cerkvi ne slišimo več božje besede, bi bilo dobro, če bi se Savel tudi nas ubogih Topličanov spomnil in nam kaj povedal iz sv. pisma. — (Tej želji je že ugodeno z

začetkom lepih nauk, katere priobčujemo na drugem mestu. Ker so ti nauki tudi splošno pomembni, opozarjamo nanje sploh vse bralce »Slovenskega Doma«. Ti nauki se nadaljujejo v prihodnji številkah. Ured.)

d **»Sokol« Kostanjevica - Sv. Križ** je priredil na nedeljo, dne 19. januarja v prostorih brata Bučarja v Kostanjevici zabaven večer, katerega se je udeležilo kostanjeviško prebivalstvo v tako mnogobrojnem številu, kakor nismo pričakovali. Pa tudi gostje od Sv. Križa, Št. Jerneja in Rake so s številnim obiskom pokazali svojo dobro voljo za »Sokola«. Prostorna dvorana, ki služi sicer »Sokolu« kot telovadnica, kakor tudi čitalniška soba in predsoba so bile nabito polne. Pa tudi v gostilniških prostorih Bučarjevih je bilo mnogo občinstva, ki je prišlo na to res krasno prireditve. Brat starosta Malnarič se je najprvo v toplih besedah zahvalil za sijajno udeležbo, potem pa opisal v jedrnatem govoru vzvišen pomen Sokolstva in navedel krasne uspehe slovenskega Sokolstva v preteklosti. Nato se je pričela dvodejanka »Anarhist«, ki jo je uprizorilo 10 članov »Sokola«. Igralo se sicer ni dovršeno, kakor v gledališčih, vendar tako dobro, da je bilo navzoče občinstvo polno hvale. — Bratje igralci so pri tej predstavi pokazali take zmožnosti, da je res škoda, ker se večkrat ne priredi kaka gledališka igra. Posebno je v Kostanjevici za take prireditve jako hvaležno polje, kajti vsakokrat so vsi prostori razprodani. »Anarhistu« je sledila tombola, kakršne že od leta 1910 nismo imeli. Sto dragocenih dobitkov, ki so jih darovali podporni člani in prijatelji »Sokola«, je privabilo toliko zanimanja, na so bili nakrat vsi listki razprodani. — Tomboli je sledil ples in prosta zabava. Slišala se je marsikatera navdušena beseda na »Sokola«, ki ima tako vrle moči, pa tudi tako plemenite in velikodušne podpornike in prijatele. Ples je ob številnih parih trajal do belega dne. Za popolen obisk in za krasna darila naj bo tu izrečena odkritosrčna zahvala in priznanje predvsem kostanjeviškemu prebivalstvu, ki je neprisiljeno pokazalo domačemu »Sokolu« svojo ljubezen, javnosti pa svoje odločno mišljenje tudi v času, ko imajo nasprotniki Sokolstva v deželi največjo politično in gospodarsko moč, katero izrabljajo v svoje protinarodne in protikulturne namene. Istočasno pa tudi prisrčna zahvala slavnemu uradništvu v Kostanjevici in dragim gostom od Sv. Križa, iz Št. Jerneja in Rake.

d **Iz Št. Janža.** Dne 26. t. m. slavita posestnik Josip in Uršula J o n t e s svojo zlato poroko. Dasi v visoki starosti 80, oziroma 76 let, sta še vedno čila in pristne dolenske volje. Slavljenec se je udeležil tudi avstrijsko-laške vojne leta 1866. Na mnoga še leta!

d **Iz Št. Janža** pravi »Domoljubov« dopisnik v svojih prvih dveh stavkih: »Šte-

vilo liberalcev se tudi pri nas krči dan za dnevom. Kolikor bolj ljudje spoznavajo lažljivost in brezverstvo liberalizma in liberalcev, toliko bolj jih zapuščajo. « Mi pa pravimo: **Kolikor bolj ljudje, ne spoznavajo, ampak naravnost vidijo**, kako Bajec zapeljuje svoje pristaše v gmotnem oziru, toliko manj jih ima na svoji strani. Pri nas ljudje že davno to vedo, da ni vera ali dušno zveličanje v nobeni nevarnosti, če so proti farovškim političnim društvom in če k njim ne pristopijo. Starejši ljudje, ki so v veri jako trdni, navadno pravijo: »Kar se jaz vem spominjati, ko sem k nauku hodil, niso takrat »gospodje« nič kaj takega učili, kakor uče dandanes. Saj pravijo, da bog je večni, potem je še tudi danes tisti, ko je bil takrat, ko sem jaz k nauku hodil. Evangelij pravi, da bodo prišli krivi preroki pred sodnim dnevom. Sedaj mora biti že blizo; to so krivi preroki!« In res! To so za ljudstvo krivi preroki, za svoje žepe pa pravi preroki. Kolikor je pri nas klerikalcev, jih lahko na prste seštejemo. Pa tudi teh bo tista klerikalna bolezen kmalu minula, saj imamo dobrega »zdravnika« v podobi Bajca, kateri sedaj pridno kuha v svojem »laboratoriju« zdravila, za katera se pa za sedaj daje samo imena klerikalcev. Tikoma pred ozdravitvijo bo treba pa obrniti žepe in če ne bo to zadostovalo, razprodati še imetje. Marsikdo se bo pa vprašal: Če je temu res tako, kakor »Slov. Dom« piše, zakaj se pa potem »Domoljub« tako baha? — Odgovor: To pa za to, ker 1. klerikalci lažejo in 2. se pa s tem nateguje čez škofove oči debelo mrežo, da ne vidi, kaj počenja Bajec in ga ne sune tja, kamor spada. Dalje pravi »Domoljubov« dopisnik, da nosi med liberalnimi ženskami neka g. Ančka zvonček; če ga nosi, zakaj bi ga pa ne? Saj ljudstvo rajši sliši glas liberalnega zvonca, kakor pa glas tistega klerikalnega zvonca, ki ga nosi neka Cila.

d Iz Bučke. Dne 18. januarja je že eno leto poteklo, kar so se pri nas vršile občinske volitve, pri katerih so pa naši klerikalni prvaki: Vais, Komljanec, Jaklič in dr. tako nepostavno ravnali, da so bile potem te volitve od deželne vlade razveljavljene, a do danes nas še vedno »regira« stari župan Vais. Proti koncu starega leta so vendar Vaisov — županov jerob Komljanec, dovolili, da se volitve razpišejo, zakaj, do takrat so gospod že vse popopravili, tako da so imeli zmago prihodnjih volitev že v žepu. Ali prišli so ti vražji liberalci in naredili celo vrsto reklamacij. In kaj sedaj? Reklamacijska komisija je deloma ugodila pritožbam in zahtevam. Tako n. pr. se je zgodilo, da je bil g. župnik v drugem volilnem razredu dvakrat vpisan. Seveda, reklamacijska komisija je župnika enkrat črtala iz volilnega imenika. Pri zadnjem osemdnevem razgrnjenju smo resnično našli župnika enkrat črtanega iz volilnega imenika, a takoj na zadnji strani je bilo zopet čitati: Blaž Rebol, žup-

nik, tako, da mora biti dvakrat vpisan, pa mirna Bosna. Seveda so šle za to sleparstvo nove pritožbe na glavarstvo, kamor je moral tudi ves reklamacijski odbor. Tu se je natančno dognalo, da sta župan Vais in tajnik Jaklič že po reklamacijskem postopanju svoje pristaše vpisavala. Tam sta čula tudi par trpkih; Jaklič je rade volje vzel vso krivdo na sebe in za plačilo je dobil — kaj mislite, kako nagrado — smuko! Vidiš, Matija, za zvesto delovanje dobiš pa sramotno odslovitev. Želeli bi ti, da se ti vendar enkrat odpro oči. G. Vaisu pa rečemo: Kdor sam sebe ne strahuje — strahujejo ga drugi. Zakaj, to, kar vi počenjate z volilnimi akti, pravijo da močno diši po državnem pravdništvu.

d Iz Vel. Doline pri Jesenicah. Na novega leta dan sem izvedel, da bodo po litanijah cerkveni stoli oddajani. Mislim si, da bom mogoče tudi jaz katerega dobil, pa hajdi in skrivoma jo pobrišem s procesijo zaslepljenih ljudi v farovž. Ko pridem tja, se hitro skrijem v kot, pa pazljivo poslušam in gledam to ubogo ljudstvo brez pameti, kajti pokazati, niti kihnuti nisem smel, drugače bi se name zvrnila prazna posojilniška blagajna in bi precej župnik Gnjezda poklical peklenščke, da bi me odvedli tja v brezno, ker jaz ne spadam v njegove vrste zaslepljenih kimavcev. Sedaj pazno poslušam; najprvo pove, da je dobil nalog od cerkvene prestolice, da mora vse cerkvene stole prodati. Hm ja, si mislim, sedaj pa ne bo nič, ko nisem denarja vzel sabo. Sedaj se začne dražba, po 40, 50, 55, 60 in čez 60 kron in vse se je prodalo. Ubogo ljudstvo, si mislim po tihem, nima za davke, ne za obresti, ne za obleko, ne za časopise, da bi se kaj poučnega naučilo. Sedaj se zmuznem ven in čakam kimavce, da gredo domov, da vidim, kako bodo stole domov nesli. Pa glej ga besa, nobeden ni šel v cerkev ponj. Ko nato opomnim enega kimavca, kaj ne bo stola domov nesel, ko ga je tako drago plačal, mi odgovori: »O ne, to sem ga samo toliko plačal, da bodem pri maši sedel. A stoli so pa cerkveni.« Hm, si mislim, pa rečem, adijo kimavcu! Bil sem leta 1912. pri Trstu in me slučaj prinese pred eno župno cerkev popoldne. Vidim tam mnogo ljudstva, grem tudi jaz pogledat, in kaj vidim: župnika pri mali mizici in knjigo pred sabo, ki je tudi cerkvene stole prodajal. Naenkrat pa stopi star, sivolas starček pred župnika in ga vpraša, kdo mu je dal oblast cerkvene sedeže prodajati. Župnik odgovori, da je dobil nalog od škofa. Sedaj zahteva ta starček legitimacijo od škofa; te pa ni imel župnik. Nato pa starček ponosno reče: »Občinski možje, sem! Sedaj se prične dražba. Ako svojih knjig in mize ne poberete, jih bomo mi odstranili. Mi smo občinski možje in imamo pravico gospodariti v tej občini in narediti, da bodo cerkveni sedeži last vsakega onemoglega človeka, kateri pride v cerkev, ne pa, da bi jih vi prodajali in sebi žepe krpali. Mi

smo stole dali narediti, imamo le mi z njimi opraviti. Tiste, katere boste vi, gospod župnik dali narediti, si pa postavite na svoje posestvo, tam lahko sedite vi ali vaši backi, ali jih pa lahko prodaste. A ti stoš so občinska, javna last, vsak ima pravico sedeti v njih. Tako, sedaj pa le hitro proč!« In res, župnik jo je moral hitrih krač popihati, popustil je knjige in vse. Jaz stopim bližje in vprašam, kdo je bil ta starček. Odgovore mi: »To je naš hvalevredni župan.« Ha, oho, si mislim in tudi rečem: Mi pa imamo za župana figa-moža, kar župnik reče, župan prikima., Ako bo župnik rekel, da Sava teče od Zagreba proti Ljubljani, bo rekel župan: »Vrag ga jaši, res je, zloidi hodnikov!« V tisti župniji še danes brezplačno v cerkvi sedijo, pri nas pa, ko je vzor-mož Frigl za župana, pa mora vsak še skoraj mašo plačati, no, pa saj jo tudi res plača.

o Gorenjske novice o

g Škofja Loka. Poročila se je v sredo, dne 22. januarja hčerka tukajšnjega gostilničarja na kolodvoru gdč. Mici Zakotnikova z gosp. Fran Levičnikom iz Kamnika. Vsemu paru naše iskrene čestitke

g Z Gorenjskega se nam piše: Že pred več meseci je sedela družba v znani utici pod kostanjem in se pomenjkovala razne stvari. Tamošnji rojak-veljak, menda celo župan tega trga, kakor so ga takrat zvali, se oglasi in pravi: Obhodil sem že mnogo sveta, videl sem povsod napredek, tukaj je vedno vse pri starem. Ker je kraj tako lep, naj bi se imena vsaj gostilen bolj na novo glasila, takole: Ko se pride od severa v trg, bi bilo za prvo gostilno najlepše ime: gostilna **Zgornji Banat**. Gostilna že tako slovi po velikih porcijah ajmohta in vampov, tudi mesa imajo v izobilju, spričuje to, ker je mlada gospodinja lepo okrogla in vesela. Drugo gostilno, ki ti sledi, bi imenoval: Gostilna pri **Gosposki zbornici**. Vrl gospodar se suče po hiši, ni miš, pa ne ptič, vino pa najboljše toči. V hiši so nastanjeni razni uradi, na zunaj izgleda kakor kak »rathaus« gori v rajhu, z močnimi ključi na vratih. Poleg hiše stoji visoki drog, ki je nosil svoj čas dolgo trobojnico, a jo je žalibog baje neki hudomušni kaplan na drobne kosce razrezal. Godilo se je to ob času bere, in takrat ima vsak pob te vrste groš, da potem dela škandale z nafehtanim denarjem okrog. Lepa logika to! Za streljaj oddaljena gostilna, pravi, naj se imenuje »**Čakaturen**«, tam je gosilna, prodajalna vsakovrstne robe in tobaktrifika. Najbližnji sosed ji je hišni prijatelj Janez. On visi vedno v oknu in kriči kakor kak Hrovat, kadar prodaja buše; vpije, kakor avtomat: le v Čakaturen, le noter, le kupujte tam, tam je vse po deset. Vino deset, pivo deset, zemlja pa dva krajcarja. To more storiti le dober hišni prijatelj, ki skrbi kakor dober pastir

za svoje. Domišljujemo si, kako bi se bolj laskavo izrazili o tem možu, da ga ne vjezimo. Sedaj ima tako fleten obrazek, kakor bi gojil vedno hudega mačka pod obleko, namrdne pa vedno obraz, češ, saj imam polno shrambo blaga. Kučma mu tudi dobro špila takrat. Ker je bil omenjeni veljak s svojim tajnikom sedaj luftinženir v Ameriki, skupaj, pravi, pa pejmo še v **Spodnji Banat** pogledat, kaj ta mali gospodar počenja. Kdo je tam gospodar, ne vemo, najbrže žena, ker je mož še tako majhen. Gorko pa imajo tam, ker je vedno dosti tujih drv na razpolago. Gospodar se je ravno jezil na politiko, mi pa nad vinom, ki je bilo hudičevo kislo. Vse »Domoljube« nam je znosil skupaj, pa politike vse eno ni dobil. Pravijo, da vedno tako dela, ker je vnet za to, drugače bi pa gostilna opešala. Gospodinja, že precej jesenska, pravijo ji »Devica Serpanova«, ima v posesti tudi eno kuro, ki po trikrat na teden jajce znese. Takrat ima mož vselej teater. To je idini hišni pridelek. Zato vsakemu kaže to podobo. Je tudi mož mesar, kar na svojo roko jih zabode po en par cvilivcov, težkih po kake 40 kg; suho meso, bolje kožo, prodaja po 3 vinarje deko na vago. Kadar se kaplanu maček iztogoiti, takrat si privošči tiste suhe zmesi, drugače je pa le za tiste klerikalne romarje, ki jedo takrat to dimnato jed, ko je bog v grobu. Zraven stoji velika hiša, za katero se odrešenik še ni rodil, da bi jo odrešil, ta mali pa vsak dan dva litra smetane pocuza na račun kmetov, zato mlekarja vedno peša. Ta mali parazit je sila vsiljiv, kjer mu kaj kaže, se ne odžene drugače, kakor s palico. No, mu ne smemo zameriti, ker je bajtar, drugače bi lakote poginila ta lenoba.

g Iz Begunj. Cenjeni gosp. urednik. Preteklo nedežjo ste prinesli v »Slov. Domu« sanje našega gosp. Jakoba. Vsi Begunjci smo imeli veselje z njimi, ker naš Jaka ga že pihnejo. Zato jim njegovi farani iz srca privoščimo hude in mučne sanje in prav je, da jim Bog in hudič niti v spanju ne prizanašata. Tudi presvitli doli v Ljubljani si lahko vzame nauk iz župnikovih sanj, da je že skrajni čas, da pusti svoje pisarenje po brošurah in pastirskih listih, ki se vsi tako nanašajo na spolsko življenje in ki so po naših mislih več v pohujšanje kakor v poduk. Tukaj vam podajamo slučaj, ki gotovo ni osamljen v naši škofiji. V tukajšnji okolici živi kmet; ima več otrok, starejši sin je pred kratkim dopolnil 12 leto, deklica je pa stara deset in pol leta. Ta oče gleda, da bi se mu otroci vzredili v dobrem krščanskem duhu, zato zahteva od svojih otrok, da mu vsako nedeljo morajo povedati, kakšna je pridiga in kaj so si zapomnili, če ne vedo, ne dobe opoldne nič kosila. Oče vpraša prvo hčerko, kaj so gospod danes pridigovali. Deklica začne razkladati, da so brali, da se ne smejo braniti starši otrok, da je to greh. Da je tak zakon svet, kjer je veliko

otrok in da so starši, ki imajo zakon za uživanje, kakor živina. Nato še deček pove svoje mnenje o tej pridigi, ki jo je tako povedal, kakor so jo njegovi otroški možgani razumeli. Mi jo niti ne priobčimo, ker upamo, **da vsi razumete.** Presvetli, ali ne poznate nedolžnih otroških src? Kako otrok misli, ako kaj takega sliši in razmišlja v svojem srcu tako dolgo, da mu ni vse jasno kot beli dan. Ali ne veljajo tu besede Zveličarjeve: Gorje, ako kdo pohujša katerega teh malih, ki v me verujejo; bolje bi mu bilo, da bi se mu obesil milinski kamen na vrat in bi se potopil v globino morja! Želeti bi bilo, da duhovni, ki imajo še kaj usmiljenja do nedolžnih otroških src, vržejo te pastirske liste v peč ali naj jih prečitajo v zaklenjeni cerkvi v navzočnosti tistih mož in žen, ki jim dopade škofovo berilo. **Samo — mladino naj izključijo.** Ali žalibog, da duhovni ne bodo vpoštevali naših želj, ker jim škofovo berilo prav pride, jim vsaj ni treba študirati pridig.

g Iz Cerkelj. Našim mesarjem, ki tudi nje nekaj »Domoljub« zbada ter omenja neki kurnik, svetujemo, da pri prvi priliki zaprejo »Domoljubovega« dopisnika tja, kamor spada, da bo slišal zvoniti ta velik zvon pri — Mariji Devici v Polju.

g Cerklje na Gorenjskem. V predzadnji številki »Domoljuba« in »Gorenjca« se dopisnik misli norčevati iz cerkljanskega gasilnega društva in njegove brizgalne, češ, da so prišli s polomljeno brizgalno na kraj požara. Dopisnik pa ne pove tudi tega, kdo je kriv, da se je brizgalna polomila. Ali so morebiti gasilci? Ne! Županstvo, ker pusti ceste v tako slabem stanju, da se med vožnjo kamenje valja po cesti sem in tja; vsaka gorska vas ima skoraj lepša in boljše pota, kot je ta cesta. Društvo je dalo brizgalno takoj isti dan popraviti, ter je odlomljeni del brizgalne poslalo v tovarno Samassa v Ljubljano, kjer je bila brizgalna kupljena pred 30. leti. Tovarna je popolnoma nov del poslala v par dneh nazaj ter je računala le neznatno, majhno vsoto. Sedaj je brizgalna v popolnoma dobrem stanju, ter mogoče boljša in močnejša, kot vse druge brizgalne na Kranjskem, kar jih je bilo kupljenih pred 30. leti. Dopisnika »Domoljuba« in »Gorenjca« pa vabimo, kadar bo imelo društvo vaje z brizgalno, naj pride in mu rade volje na njegovem telesu pokažemo, kakšno moč ima naša brizgalna; mislil bo, da ga je zadel mrtvoud. Poročati moramo tudi, da ko je prišla požarna bramba iz Zgor. Bernika s svojo malo brizgalnico na kraj požara pol ure kasneje, kot naše društvo, je bil že ogenj omejen, ker so dobri ljudje pretrgali slamnato streho na hiši in hlev obvarovali z vodo in mokrimi rjuhami. Brniško društvo je začelo gasiti, toda gasilo je le žerjavico in tlečo rezanico v kotu pogorelega poda, kar je že bilo brez vsake nevarnosti. — Toliko v vednost »Domoljubovemu« in »Gorenjčevemu«

dopisniku, da naj se drugič sam prepriča, kaj je resnica, da ne bo po govornjenju drugih ostal sam na laži.

o Notranjske novice o

n **Pevsko društvo »Planina«** priredi predpustno veselico dne 26. januarja 1913 v prostorih gosp. A. Lavriča v Planini. Na vsporedu je: Petje, šaljiva loterija, ples, koriandoli-korso itd. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstop prost.

d **Z Blok.** Mislili ste, cenjeni bralci »Domovi«, da smo že vsi pomrli, ker ni nič več glasu od nas. Pa temu ni tako, živimo, in bolje živimo, kot smo kdaj poprej. Do tega bo ljudi spravilo plemenito delovanje našega častitega očeta Drobniča, ki bi dal svojo kri za blagor občine. Da je temu res tako, se vidi iz tega, ker je svojo kri vzel nazaj in še nekoliko ljudske, oziroma občinske krvi s svojo pomešal in ta kri naj bi obstala iz 200 K povišane plače, katero mu je občinski odbor z enim glasom večine dovolil. To pa nikakor ni dovolji pravim pristnim S. L. Strankarjem, kar svedočijo podpisi na pritožbi, katerih bi bilo še trikrat toliko, ako bi bil šel po vsej občini tisti, kateri je pritožbo sestavil. Ker pa ni bilo časa, bo tudi to zadoščalo. Da Drobnič lahko vidi tudi iz tega, kam pelje njegova pot. Ljudje so malce spregledali, da Drobničeve lepe besede nimajo tako lepega blagoglasja za njihove žepe; sedaj se mu pa celo smeji, ko jim grozi s tožbo, t. j. vsem tistim, kateri so pritožbo podpisali, oziroma prebrali. Kako ste smešni, očka Drobnič, še bolj kakor takrat, ko vas je bila tista ženska z zeljem obložila. Vi grozite, da je to, kar stoji v pritožbi, žaljivo; ako vam pa stvarno lepo dokažejo, potem pa ni več kaznivo, pa naj bo temu tako ali tako. Svet, oziroma ljudje, vidijo in po vaših dejanjih vas bodo sodili; pri nas na Blokah se dani. — Drugič povem, kako se je delila podpora za premovanje in še kaj zanimivega zraven. Za sedaj končamo in bomo poročali tudi, kako se bo pravda končala. Na svidenje!

Vse vidi in vse ve.

o Zagorske novice o

zg **Iz Zagorja ob Savi.** Prejeli smo dva dopisa in nas veseli, da se je oglašil tudi delavec ter izrekel svoje mnenje glede spekulacije nekdanjega trgovinskega ministra biča. Tu se vidi, da je naš slovenski proletarijat kljub temu, da mora trdo delati in robariti tujemu kapitalu, dovzeten tudi za politično življenje. On vidi, da se mora le sam sebi pomagati.

zg **Iz delavskih krogov. (Kisovec.)** Zadnji čas sem dobivamo v našem konzumu skoraj izključno prhneli tobak. Mi rudarji imamo običajno navado, da »čikamo« tobak in to le vsled tega, ker dobivamo globoko pod zemljo slabo vodo in če

se napiješ te slabe vode, ker si žejen, si primoran vzeti neko protisredstvo v sebe in to je najbolje, če vzameš en »čik« tobaka, s tem si vsaj zagotoviš, da si ne boš pokvaril želodca. — Dolgo časa smo se med seboj pogovarjali, kako to, da je tako slab tobak; ker se je pa zadnji čas pralo v finančnem odseku državnega zbora umazano perilo krščansko - socialnega dunajskega župana dr. Weisskirchnerja & Komp. v zadevi holandskega tobaka, je umestno, da izve širša javnost, da nam že dalje časa prodaja erar tobak, kateri je bolj listju podoben, kot pravemu tobaku. — Posebno oni v »klobasah« (štangovec) je tako oprhnel, da ti nima nobenega okuza in za zvečit sploh ni; kdor ga pa kadi, ta si nakoplje za svoj denar še bolezen, najmanj pa kašelj. Da ga občinstvo ne more izbirati in najbolj oprhnelega dajati nazaj, je neka kunštna glava prišla na misel, da se naj zavija v papir, tako da moraš kupiti mačka v žaklju. — Ti, delavec, si suženj, ti moraš vzeti in plačaj ter molči. Saj imaš višje glave, katere mislijo zate. Tebi je odmerjeno, da delaš in molčiš. Če bi se pa drznil misliti s svojo pametjo in ne odobravati kozlov, ki jih preobračajo naši ministri, si pa najmanj nepatrijot, največkrat pa celo veleizdajalec. **(Če bi bilo več takih delavcev, kakor ste vi, bi se nam pač drugače godilo na Slovenskem. Edino sredstvo je, da agitirate proti klerikalni strahovladi in pri tem tudi na svoj stan ne smete pozabiti, kajti vsak stan je svoje časti vreden. Op. G. N. D.— Delavec.**

zg Izlake - Medija. Običajno nam Podšentjurcem prinese nedelja kaj novega, tako je tudi minula nedelja prinesla dovolj zabave in smeha, ker je bilo v »Slovenskem Domu« dovolj brati iz naše okolice. Slišal sem, da je bilo pisano, da se je nadučitelj Lužar v »Domoljubu« potegoval za izlaškega. Jaz sem pa rekel, da se mi to nekam čudno zdi, kako je prišel Lužar do tega, da je to storil, kajti Lužar in izlaški sta že več let neprijatelja, ker je hotel izlaški svoj politični vpliv v toliko pokazati, da bi Lužarja spravil iz Izlak — Stvar je bila sledeča:

Prašnikar, po domaše Izlaški, je bil pri krajnem šolskem svetu za »moža« in nekega dne mu pride na misel, da je šel na šolska vrata trkat med poukom. Nadučitelj Lužar odpre vrata, ker pa zagleda Prašnikarja, si misli, da je prišel k njemu glede šolskih zadev, stopi, v nadi, da se bodeta klerikalna moža pomenila o važni zadevi glede šole. — A ta najbolj vneti klerikalec Prašnikar je prišel prosit Slomškarja Lužarja za posojilo. Torej je tu zagrešil Prašnikar, da je šolski pouk prekinil, ker je motil Lužarja, s tem, da ga je prišel pumpat za denar. — Čez par let se pa zgodi, da se je Prašnikar z Lužarjem sporekel in to priliko porabi, da ga nazna ni na šolski svet, češ, da je med poukom imel privatna pogovarjanja z njim. Mož se

je baje zavedal svojega katoliškega prepričanja, ter se sam javil kot priča. — Lužar je imel preiskave in kakor nam je znano, se je le samo vsled tega izmuzal iz te zagate, ker se je skliceval na to, da je mislil, da je prišel Prašnikar v šolskih zadevah k njemu. — Kako vesel je bil takrat Izlaški Pepe, kajti mislil je čisto za gotovo, da bo šel takrat njegov konkurent. — Večkrat se je napram nam izrazil: »Pri bogu je gnada, šov bo, šov, Lužarček, jaz mu bom uro navil.« — a on je še danes tu. (Kadar gre za denar, takrat ne pozna klerikalec svojega političnega prijatelja. Op. G. N. D.) Radovedni smo, s kakim srcem je Lužar zagovarjal v »Domoljubu« svoje nekdanjega sovražnika. — Pa saj pravi pregovor: »Roka roko umije in srca blaži.«

Očividec.

zg To in ono. Cenjeni gospod urednik! Najprvo veselo novo leto vam in bralcem »Slovenskega Doma«. Hotel sem vam že prej pisati, pa sem imel toliko posla, da v resnici nisem mogel prijeti za pero. — Premislite, v cerkvi je bilo polno pajčevine, tako da so bile stare ženice že v strahu, da jih ne bodo pajki zamrežili. — Politiko mi v farovžu prav dobro peljemo, s kaplanom sem se pobotal, saj veste, da si moramo drug drugemu odpustiti, namreč tako se glasi pregovor. — Žlindro smo skoraj vso prodali. Veste, še bi šlo z našim kšeftom še mnogo bolje, ali naš Tone, — ta vam je taka cagova miška, da se moram v resnici časih jeziti nanj. Pa je že tako, človek, kadar ga enkrat v kloštru imajo in ga za kozla oblečejo — potem ti tak človeče celo svoje življenje same kozle in kože strelja. — Kar se tega tiče, imamo pa v resnici mi smolo z našimi možmi. Pred leti smo imeli moža, kateri nas je vendar, če že ni drugegi storil, nas je vsaj zabaval, da smo se za trebuhe držali. — Najraje je tisto zapel: »To je tista ura . . .« In mi s kaplanom smo se smejali. — Bog v nebesih je pa hotel, da morami mi imeti drugega predsednika, kateri se bo tako držal, kakor da bi sv. Barbari olje izpil, in vsled tega je bog poklical k sebi našega Jakoba in v nadomestilo smo dobili Toneta. — V škofiji in v Zagorju je Tone največja kapaciteta v naši stranki. — Pa verjemite mi, gospod urednik, ali pa ne, da se oba Toneta, vaš v Ljubljani in naš v Zagorju žalostno držita. Naš Tone je šel kot »čvrst« mladenič (seveda, hudobni jeziki pravijo, da ga punca ni marala) nekam na Hrvaško v klošter za kozla. Prišel pa je čas, da je moral iti na nabor in Tone je bil potrjen v soldate. Tam pri cesarskih so ga zmuštrali v toliko, da je oblekel civilno obleko. — In takega imamo mi sedaj v naši stranki za predsednika, načelnika in bogve kaj še vse. — Jaz Lipe pa, kot brihtna glava, sem jo pa takoj potuhtal, zakaj ga ima naš kaplan tako rad za predsednika. — To bom pa enkrat ob priliki povedal. Ni pa treba misliti, da

naš Tone ni brihtna glavica; za časa občinskih volitev smo ga celo hoteli narediti za župana, kajti če bi mi zmagali, bi pač on moral biti župan. Ker g. Rancingerja tako on ne smatra za vzorklerikalca, nekako nezanesljiva duša mu je; ja naš Tone vse ovoha in tako je staknil, da ta nezanesljiva duša prodaja tudi meso socialnim demokratom in Vašim liberalcem, pa baš za tak denar, kakor našemu Tonetu in nam v farovž. — Glejte, ljudje krščanski, to je pa že prevelik greh za enega pravega klerikalca. In pa pogledite, še celo liberalci in socialni demokratje se zmotijo, ter gredo v njegovo gostilno. Če ni to dovolj dokazano, da ta Rancinger ni dosti zanesljiv za našo stranko, da bi bil on župan, potem pa ne vem jaz prav nič, kajti jaz kot nazadnjaški mežnar in agent škofove zavarovalnice, ne smem s svojimi možgani misliti, ampak s Tonetovimi, in naš Tone pa je tega prepričanja, da ni! In ergo, Lipe, ti tudi moraš biti. — Tako vidite, gospod urednik, da imamo tudi mi v naši stranski svoje rivale. — Z novim letom smo dobili sneg in nisem se mogel dovolj načuditi, da je letos zopet bel, ravnotako smo mi klerikalci tudi letos čisto črni. — Prihodnjič Vam kaj več poročam! Ostanite mi zdravi, ter se bilježim z vsem farovškim poklonom

Lipe Zabuku,

nazadnjaški mežnar cele fare itd.

Ostali slovenski kraji

o Ustanovni občni zbor podružnice N. D. O. v Sv. Križu pri Trstu je bil sklican na nedelo, dne 19. januarja v prostore g. Josipa Košute, gostilničarja. Govorili so: gg. Preganc, dr. Kisovec in strokovni tajnik Brandner. Nato se je izvolil stalen odbor. Udeležba je bila velika.

o V Trstu se je zgodilo pretečene dni to - le: Neki vojak, katerega je iskala patrolja, je sedel v gostilni v ulici Felice Venezian. Vojaška patrolja je šla mimo in opazi skozi okno iskanega vojaka. Dasi je bil v civilni obleki, so ga vendar takoj spoznali. Reklj so nekemu redarju, naj ga pokliče ven. Vojak je takoj ubogal in šel s patrolo. Ko je pa prišel par korakov dalje, potegne revolver (sistem Brownig) in se ustrelil v desno sence s tako močjo, da je krogla priletela skozi glavo in zadela 23letno služkinjo, ki je šla slučajno tam mimo. Vojak je bil takoj mrtev. Služkinjo so odpeljali v bolnišnico. Od začetka se je mislilo, da podleže tudi ona, a pozneje so se zdravniki izrekli, da bo bržčas ostala pri življenju.

o V Skopem na Krasu sta se dva mala otroka igrala z mačko ter jo mučila. Naposled privežeta mački na rep kos papirja in ga zapalita. Mačka zdivja, skoči na dečka, ga rani, tako da je deček nekaj vsled strahu, nekaj vsled bolečin, takoj umrl, njegova sestra, šestletna deklica,

je čez pol ure iz istih vzrokov tudi izdihnila. Neki mož je hitel na pomoč, a razdražena žival se mu zakadi v obraz in ga oslepi na obeh očesih. — S težavo so drugi ljudje žival vendarle odpodili. — Starši, ne pustite, ne dovolite otrokom mučiti nobene živali!

o Sv. Križ pri Trstu. S 1. majem tega leta se bo ustavljal na križkem postajališču ob morju tudi osebni vlak št. 32, ki bo odhajal iz Trsta proti Dunaju ob 10. uri 15 minut dopoldne; na križko postajališče bo došel ob 10. uri 38 minut dopoldne. Ta odredba je za Sv. Križ velikega pomena, posebno v gospodarskem oziru. Znano je namreč, da odhaja s tukajšnjega postajališča s prvim vlakom, ki dospe nekaj minut pred 6. zjutraj, mnogo ljudi v Trst. Največ je žensk, ki nosijo v mesto na prodaj mleko, ribe in razne druge kmetijske pridelke in to ne le od Sv. Križa, ampak tudi iz sosednjih vasi. Vse te ženske, pa tudi drugo občinstvo, komaj, čakajo, da pridejo prej ko mogoče zopet domov, da zmorejo opravljati razna hišna, oziroma druga opravila. Mimogrede bodi povedano, da so tukaj ženske jako marljive in se mnogo trudijo. Do sedaj so se morale vračati že ob 9. uri iz Trsta z italijanskim vlakom, vozile so se sicer do Križa, a ta vlak je odšel iz Trsta nekoliko prezgodaj že z ozirom na to, da se prodajalne v mestu odprejo šele ob 8. zjutraj itd. Če niso mogle opraviti raznih stvari v Trstu do 9. dopoldne, so bile prisiljene, odpeljati se z vlakom, ki odhaja po 10. dopoldne. Ker se pa ta ni ustavljal v Križu, so se vozile samo do Grlana in od tu so morale v vsakem vremenu, večkrat obložene s težkim bremenom, hoditi v hrib celo uro hoda. Od 1. maja dalje bo pa vse drugače. Za Križ je torej to velika pridobitev, velika udobnost. Zahvaliti se imamo na tem v prvi vrsti slavnemu ravnateljstvu Južne železnice, katero nam je dovolilo to ugodnost. Hvaležni moramo biti pa tudi tukajšnjemu šolskemu vodji, gosp. Emilu Pakižu, ki nam je izposloval, da se bo gori omenjeni vlak ustavljal tudi pri nas. Pa ne samo ustavljanje tega vlaka, ampak tudi onega, ki odhaja iz Trsta ob 11. uri 40 minut ponoči, nam je izposloval gori omenjeni šolski vodja. Ta poslednji vlak je posebno dobrodošel za one, ki zahajajo k gledališnim predstavam, raznim konferencam itd. Pa tudi za one delavce je pripraven, ki delajo čez uro. — Še marsikatera naprava n. pr. nabiralnik za pisma v sredi vasi, poleg drugih sodelovalcev, priditev božičnice ubogim otrokom in dr., je njegovo delo in vse brezplačno. — To je njegovo delo in vse brezplačno. — To se pravi, skrbeti — v pravem pomenu besede — za ljudski blagor.

Gospodarstvo.

gs **Konjerejec** je naslov novi prilogi »Kmetovalca«, katero bo izdajal od letos naprej konjerejski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske. Prav vseč nam je to, da se je tudi konjerejski odsek potrudil v toliko, da bo imel svojo prilogo v »Kmetovalcu«, da se s tem tudi za našo konjerejo nekoliko več pobriga. Ali pri vsem tem pa bi bilo po našem mnenju vendar bolje, da če se že tiska kaj takega kot prilogo, da bi bil list tiskan na posebnem papirju in ne v »Kmetovalcu«, tedaj sam zase, zato pa tudi lahko manjše oblike. Tak list bi se dal lahko koncem leta vezati. Tako bi dal tudi tisti, ki se za konjerejo zanima, ta list zase v vezavo in bi imel vso stvar skupaj. Pa tudi naša gospodarska literatura bi si s tem nekoliko opomogla, ker dosedaj — vsaj kolikor je nam znano — nimamo o konjereji še nobenega spisa samega zase. Tako pa ni ne tukaj, ne tam nič. Gospodi pri kmetijski družbi bi pa svetovali, naj se v bodoče nekoliko bolj ozira na to, za kar ji bomo zelo hvaležni.

Ud kmetijske družbe.

LISTEK.

Oscar Wilde:

Strah v cantervillskem gradu.

Novela.

I. poglavje.

Ko je kupil ameriški poslanec Mr. Hiram B. Otis grad Canterville Chase, so mu vsi rekli, da je napravil veliko neumnost, ker ni bilo niti najmanjše dvombe, da v tem gradu straši. Sploh je pa sam lord Canterville, mož najnatančnejše poštenosti, smatral za svojo dolžnost, o tej stvari Mr. Otisa obvestiti, ko sta začela določati kupne pogoje.

»Mi sami nismo hoteli stanovati v tem gradu,« mu reče lord Canterville, »od tistega časa, ko se je moja prateča, vojvodinja, vdova Boltonska, tako prestrašila, da je obolela, nakar ni bila nikoli več popolnoma zdrava; in sicer sta se ji položili na rameni dve mrtvaški roki, ko se je oblačila h kosilu. In smatram za svojo dolžnost, povedati vam, Mr. Otis, da je videel strah nekoliko živih članov naše rodbine in pa župni upravitelj, reverendissimus August Dampiere, ki je član King's College v Cambridgu. Po nesrečnem dogodku vojvodinje ni hotel noben mlajši služabnik ostati pri nas, in lady Cantervillova je zelo pogosto ponoči jako slabo spala zaradi tajnostnega ropota, ki ga je bilo slišati s hodnika in iz knjižnice.

»Mylorde,« odgovori poslanec, »vzajem opravo in strašilo inventarno. Prišel sem iz moderne dežele, kjer imamo vse, kar se za denar dobi; in z ozirom na vse naše krepke mlade fante, ki vzbujajo v starem svetu začudenje ter odnašajo vaše najboljše igralce in primadone, mislim, če bi bilo v Evropi še kaj takega, kot je strah, da bi ga imeli v najkrajšem času doma v kakem javnem muzeju ali na ulici na ogled.«

»Bojim se, da strašilo eksistira,« reče lord Canterville smeje, »čeprav je doslej vzdrževalo ponudbe vaših podjetnih impresarijev. Okrog 300 let je že dobro znano, od leta 1584. za gotovo, in se pokaže vselej predno umre kak član naše rodbine.«

»Oh, domači zdravnik ne dela prav nič drugače, lord Canterville. Toda nekaj takšnega kot strah, sploh ni, in prepričan sem, da naravni zakoni vendar niso bili suspendirani za britansko plemstvo.«

»Vi v Ameriki ste res zelo naravni,« govori lord Canterville, ki zadnje opazke Mr. Otisa ni prav dobro razumel, »in če vam je vseeno, če straši v gradu, je vse v najboljšem redu. Samo morate si zapomniti, da sem vas posvaril.«

Nekaj tednov na to je bila kupčija sklenjena, in proti koncu sezone se je poslanec z rodbino preselil v Canterville Cash. Mr. Otisova je bila kot miss Lucretia R. Tappanova znana newyorška lepotica ter še dosedaj zelo krasna žena srednjih let, lepili oči in krasnega profila. Mnogo ameriških dam se po zapustitvi rodne zemlje drži kot kronično bolehe osebe v domnevanju, da je to oblika evropske neznanosti, toda Mrs. Otisova ni nikdar zabredla v to zmoto. Imela je izvrstno konstitucijo in res čudovito preobilico življenjske sile. V resnici je bila v marsikakem obziru popolnoma angleška in imeniten dokaz za dejstvo, da imamo dandanes res z Ameriko vse skupno, izvzemši seve jezik. Njen najstarejši sin, od roditeljev v domoljubnem navdušenju krščen za Washingtona, kar mu je bilo vedno žal, je bil plavolas, mlad mož, dosti čedne zunanosti, ki se je kvalificiral za ameriško diplomacijo, vodeč tri sezone po vrsti nemško in newportsko kazino, in tudi v Londonu je bil dobro znan kot izvrsten plesalec. Gardenija in plemstvo, to sta bili njegovi dve edini slabosti. Sicer je bil temeljito razumen. Miss Virginia E. Otisova je bila 15letna mladenka, prožna in srčkana kot mlada srna, z lepo odkritosrčnostjo v velikih modrih očeh. Bila je čudovita amaconka ter je tekmovala nekoč na svojem poniju s starim lordom Biltonom dvakrat okrog parka ter zmagala za poldrugo dolgost konja, ravno pred Ahilovim kipom, seveda v veliko veselje mladega vojvode iz Cheshire, ki je na mestu prosil za njeno roko in ki so ga njegovi varuhi še tistega večera poslali nazaj v Eton, vsega zalitega s solzami. Po

Razširjajte od hiše do hiše „Slovenski Dom“.

Virginiji sta bila dvojčka, katerima so navadno rekli »Zvezda in Trak«, ker so se z njimi neprenehoma ponašali. Bila sta to srčkana dečka in razen častitljivega gospoda poslanca edina resnična republikanca v rodbini.

Ker leži Canterville Cash sedem milj od Ascota, nablizje železniške postaje, je Mr. Otis brzojavil, naj pride waggonette ponj na postajo, in odpravili so se na pot zelo dobro razpoloženi. Bil je prijeten julijski večer in zrak je bil mehak od vonja borovih gozdov. Včasih je bilo slišati divjega goibba gruliti z najslajšim glasom, včasih so se zablesketala globoko notri v šumečem praprotju svetla prsa fazanov. Majhne veverice so gledale nanje z bukev, ko so se peljali mimo, in zajci so bežali po presekah ali z mahom poraščenih rebrih, ter moleli bele repe kvišku. Toda komaj zavijejo v drevored pod Canterville Chase, se nebo nagloma pokrije z oblaki, čuti je bilo posebno tišino, ki je legla po ozračju, in velika jata gavranov jim preleti nad glavami brez šuma, in predno dosepejo do grada, je že padlo nekaj težkih deževnih kapelj.

(Dalje prih.)

Razno

* **Mravlje v salonih.** Pa ne mislite si, da se mravlje kar prosto gibljejo in vesele svojega življenja po salonih nekaterih boljših pariških dam. Ne, imajo jih spravljene v nalašč za to pripravljenih steklenih omaricah, kjer si stavijo mravlje svoja mravljiška gnezda in so ravno tako pridne in ubogljive, kot če bi se nahajale v prosti naravi. Najmodernejši način zabave gotovih francoskih prenapetih so torej mravlje. Pred mravljišči sede cele ure, opazujejo pridne mravlje in se zabavajo. Res prav po ceni! Samo ne verjamemo, da bi opazovanje pridnih in delavnih mravelj učinkovalo kaj tudi pri lenih in vsega izobilja sitih modnih pariških damah, da bi se začele počasi zavedati svoje življenske naloge!

* **Hudičeva hierarhija.** V nemškem listu »Der Katholik« (1911, 12) se peča župnik dr. Zister z najresnejšim obrazom znanstvenega raziskovanja z vprašanjem: »Ali se sme rabiti beseda »hudič« v množini?« Uspeh globoko zamišljenih raziskovanj, ki so porabile celih 23 strani imenovanega lista, je naslednji: Govorimo lahko o »hudobnih duhovih«, ne pa o »hudičih«. Kajti hudič, satan ali lucifer je samo en suvereni vladat v kraljestvu hudobnih duhov, ki so njegovi ponižni služabniki in osebni pomagači. Kar se pa tiče države hudobnih duhov, smatra gospod župnik za dokazano: 1. da je država hudobnih duhov enotna; 2. da hodijo po zemlji brez neposredne udeležitve njih poglavarja ali kneza in lahko škodujejo ljudem in živini.«

Priznati moramo, da je katoliški »znanstvenik« dobro poučen o upravi peklenškega kraljestva.

* * *

Vsa vas je pokonci. Čuki gredo v slavnostnem sprevodu na travnik, kjer se bo vršila javna telovadba, gledalci pa se zbero na bregu, odkoder je lep razgled. Med gledalci sta tudi Slomškarica in sosedni kaplan. Slomškarica zleze na hlode, da bi čez glave občinstva gledala telovadbo, kaplan se pa vsede k njenim nogam. Telovadba se začne, vsi pogledi so obrnjeni na telovadišče, naenkrat se Slomškarica spomni kaplana.

— Gospod kaplan, ali kaj vidite?
— Oh, samo vaše štunfke!

* * *

Po čukarski slavnosti se zbere v krčmi poleg drugega občinstva tudi vsa vaška elita: župnik, kaplan, dva Slomškarja, prvi in drugi katoliški oderuh in mežnar. Gospoda pije mnogo, kadi mnogo in pljuje po tleh. Končno se ojunači krčmar, stopi k mizi in reče:

— Ja, gospodje, če boste tako pljuvali — kje pa bodo čuki ležali, kadar bodo pijani?

Listnica uredništva.

Dragatuš: Litanije, kot bo prostor dopuščal. Hvala! Se priporočamo.

Purja banda. Premalo važno. Vsebina za nekaj vrstic.

Starka in lastnica. Vsebina bi bila dobra, toda oblika ni pravilna. Dobite Sketovo slovnico, zadaj imate pravila o zunanjih oblikah pesmi.

Harije: Dotično poročilo o smrti pred dvema mesecema, je preveč zapozneno. Tako stvar sporočite **takoj!**

»Sokol«, Železniki: Vabilo prepozno došlo za zadnjo številko.

Bregar, Okla, Amerika: Dolar dobili. »Sl. Dom.« pošljemo vse letošnje številke.

Demšar, Rokanc, Mauser, Debeljak, Cleveland, Amerika: Naročnino prejeli. Hvala! Razširjajte »Slov. D.« v Ameriki.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 18. januarja 1913.

Dunaj: 45, 39, 74, 20, 85.

Dvignjene v sredo, dne 22. januarja 1913.

Gradec: 36, 14, 50, 79, 20.

Brno: 55, 73, 53, 14, 87.

*Lastna tovarna
ur v Švici*

1887

Zahtevajte **JUBILEJNICENIK** "zastoj"

1912

Fr. Čuden, Ljubljana.

*Striček! teta dajte se
preprositi,
Palma-podpetnik je
treba nositi!*

V Ljubljani na Miklošičevi cesti štev. 8.
nasproti „Uniona“ sem odprl
odvetniško pisarno

Dr. Ivan Lovrenčič.